

РЕЦЕНЗІЯ
на дисертацію Беспаленкова Руслана Олександровича на тему:
«Адміністративно-правове регулювання системи реагування на
правопорушення та події при забезпеченні публічної безпеки та порядку
Національною поліцією України» подану до захисту на здобуття
наукового ступеня доктора філософії
з галузі знань 08 «Право»
за спеціальністю 081 «Право»

Актуальність теми дослідження. В умовах сучасних викликів та загроз, таких як війна, тероризм, злочинність та надзвичайні ситуації, питання ефективного реагування на правопорушення та події набувають особливої значущості. Національна поліція України відіграє ключову роль у підтримці громадського порядку та захисті громадян. В умовах постійних змін у суспільно-політичному житті України, адміністративно-правове регулювання потребує вдосконалення. Виявлення недоліків та прогалин у чинному законодавстві та розробка нових нормативно-правових актів є важливим завданням для підвищення ефективності діяльності поліції. Україна проводить масштабні реформи у сфері правоохоронних органів, і важливо забезпечити, щоб ці реформи базувалися на науково обґрунтованих підходах. Дослідження адміністративно-правового регулювання діяльності поліції сприяє формуванню науково обґрунтованих рекомендацій для подальших реформ. Одним з важливих аспектів роботи поліції є співпраця з громадянами. Вдосконалення механізмів зворотного зв'язку та заохочення громадян до співпраці сприятимуть підвищенню довіри до правоохоронних органів та ефективності їх діяльності. У сучасному світі інформаційно-комунікаційні технології відіграють все більш важливу роль у діяльності правоохоронних органів. Використання новітніх технологій для оперативного реагування на правопорушення та події є необхідним для підвищення ефективності роботи поліції. Таким чином, тема дисертації Беспаленкова Руслана є актуальною з огляду на сучасні виклики у сфері забезпечення публічної безпеки та порядку, необхідність реформування правоохоронної системи та вдосконалення законодавчої бази в Україні.

Аналіз зв'язку роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами.
Слід зазначити, що дисертація є складовою частиною наукової теми кафедри науково-

дослідної теми кафедри адміністративного і кримінального права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара “Модернізація національного підходу до вирішення проблем правового захисту людини і суспільства у контексті сучасних глобальних викликів” (номер державної реєстрації 0122U001409) та ґрунтується на положеннях Національної стратегії із створення безбар’єрного простору в Україні на період до 2030 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 14 квіт. 2021 р. № 366-р, Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року, затвердженої Указом Президента України від 30 вересня 2020 р. № 722/2019, Стратегії розвитку Національної академії правових наук України на 2021-2025 роки, затвердженої постановою загальних зборів Національної академії правових наук України від 26 березня 2021 р., Концепції розвитку цифрових компетентностей до 2025 року, схваленої постановою Кабінету Міністрів України 03 березня 2021 року № 167-р, Програми інформатизації системи Міністерства внутрішніх справ України та центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра внутрішніх справ України на 2021-2023 роки, затвердженої наказом МВС України від 22 квітня 2021 року.

Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому і оформлення.

Обґрунтування теми дисертації, її мети, завдань, об’єкта і предмета дослідження. Вивчення змісту матеріалів дисертації та публікацій за темою дисертації Руслана Беспаленкова дає підстави стверджувати про достатній правовий аналіз виконаного дослідження, обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій щодо комплексного дослідження адміністративно-правового регулювання системи реагування на правопорушення та події при забезпеченні публічної безпеки та порядку Національною поліцією України.

Тема дисертації є актуальною, оскільки забезпечення публічної безпеки та порядку є одним з основних завдань Національної поліції України. В умовах сучасних викликів, таких як зростання рівня злочинності, терористичних загроз та надзвичайних ситуацій, виникає необхідність удосконалення адміністративно-правового регулювання діяльності поліції. Реформування правоохоронних органів в

Україні потребує наукового обґрунтування та розробки ефективних механізмів реагування на правопорушення та події.

Мета дисертаційної роботи полягає у тому, щоб на основі аналізу теоретико-методологічних засад, вітчизняних та зарубіжних правових норм та практики їх застосування, узагальнення сучасних наукових досліджень розкрити теоретичні засади та сутність адміністративно-правових норм з питань реагування на правопорушення та події працівниками поліції при забезпеченні публічної безпеки та порядку, окреслити проблематику та надати пропозиції щодо шляхів удосконалення їх нормативного регулювання у вітчизняному законодавстві.

Автор виокремив наступні завдання дослідження:

1. Провести аналіз теоретико-методологічних засад адміністративно-правового регулювання реагування на правопорушення та події.
2. Дослідити вітчизняні та зарубіжні правові норми та практику їх застосування в контексті забезпечення публічної безпеки та порядку.
3. Узагальнити сучасні наукові дослідження у сфері адміністративно-правового регулювання діяльності поліції.
4. Визначити основні проблеми нормативного регулювання реагування на правопорушення та події в Україні.
5. Розробити пропозиції щодо вдосконалення адміністративно-правового регулювання діяльності Національної поліції України.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у процесі адміністративно-правового регулювання діяльності Національної поліції України з реагування на правопорушення та події при забезпеченні публічної безпеки та порядку.

Предметом дослідження є адміністративно-правові норми, механізми та практика їх застосування, що регламентують діяльність Національної поліції України з реагування на правопорушення та події при забезпеченні публічної безпеки та порядку.

Структура дисертації є системною, що свідчить про науково-виважений підхід до вирішення поставлених завдань і забезпечує досягнення мети дослідження.

Дисертація складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатка зі списком публікацій. Загальний обсяг роботи складає 266 сторінок друкованого тексту: 263 сторінки основного тексту, списку використаних джерел із 260 найменувань.

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дисертації, визначено мету і основні задачі дисертаційного дослідження, визначено наукову новизну роботи і практичне значення отриманих результатів, описано методи, які були використані у дослідженнях і особистий внесок здобувача.

Перший розділ дисертації під назвою "Теоретико-правові засади дослідження адміністративно-правового регулювання системи реагування на правопорушення та події при забезпеченні публічної безпеки та порядку правоохоронними органами" зосереджується на таких основних аспектах: 1. Поняття, особливості та стан дослідження системи оперативного реагування поліції на правопорушення та події при забезпеченні публічної безпеки та порядку: визначає базові поняття та особливості оперативного реагування поліції, аналізує сучасний стан досліджень у цій сфері. 2. Еволюція правового регулювання системи реагування на правопорушення та події правоохоронними органами: описує історичний розвиток правових норм, що регулюють реагування на правопорушення, розглядає зміни в правовому регулюванні в контексті різних етапів розвитку української держави. 3. Функції підрозділів Управління організаційно-аналітичного забезпечення та оперативного реагування і Управління превентивної діяльності Національної поліції України як основних суб'єктів забезпечення встановленого порядку оперативного реагування на правопорушення та події: аналізує основні функції та завдання цих підрозділів, розглядає їхню роль у забезпеченні оперативного реагування на правопорушення та події.

Другий розділ дисертації присвячений аналізу адміністративно-правового регулювання діяльності підрозділів Національної поліції України у сфері забезпечення публічної безпеки та порядку. Основна увага зосереджена на вивченні нормативно-правових актів, що регламентують оперативне реагування на правопорушення та події, а також на аналізі практичних аспектів їх застосування. У

розділі також розглянуто питання організації взаємодії між різними структурними підрозділами поліції та іншими державними органами у процесі забезпечення правопорядку.

Третій розділ дисертації присвячений напрямам вдосконалення адміністративно-правового регулювання системи реагування на правопорушення та події. У цьому розділі розглядаються різні аспекти покращення нормативного регулювання, зокрема, впровадження інформаційно-комунікаційних технологій для підвищення ефективності роботи поліції, удосконалення механізмів взаємодії поліції з громадськістю, а також оптимізація процедур реагування на повідомлення про правопорушення. Значна увага приділяється аналізу міжнародного досвіду та можливостям його адаптації до українських реалій. Розділ також містить пропозиції щодо змін до чинного законодавства з метою підвищення рівня публічної безпеки та порядку .

Висновки за результатами виконання дисертаційної роботи підкреслюють наукову новизну та практичну цінність проведених досліджень.

Список використаних джерел свідчить про те, що під час роботи було проаналізовано сучасні результати наукових досліджень.

Дисертація є завершеною науковою працею, а її оформлення відповідає встановленим вимогам МОН України.

Ступінь обґрунтованості висновків, пропозицій та рекомендацій, сформульованих у дисертації, та їх достовірність. Даючи оцінку дисертації в цілому, можна констатувати, що автор досягнув поставлених перед собою цілей, роботу виконав на належному науковому та методологічному рівні. Цей загальний висновок підтверджується за основними критеріями, які покладаються в основу оцінки наукових досліджень. Так, вивчення та аналіз положення дисертації Беспаленкова Р.О. показують, що здобувач дотримується нормативних вимог і рекомендацій щодо підготовки кандидатських дисертацій, використовує сучасні методології та методи наукового дослідження під час підготовки теоретичного, нормативного та емпіричного матеріалу, використовує відповідний науковий

інструментарій і досліджує практику застосування адміністративного та галузевого законодавства.

Зміст дисертаційної праці та публікацій здобувача вказує на вироблення у нього засад наукової компетентності, здатності використовувати методи наукового пізнання та робити самостійні висновки при вирішенні завдань юридичної науки.

Вивчення змісту наукової праці Беспаленкова Р.О. показує, що здобувачем стосовно мети, об'єкта, предмета та задач дослідження методологічною основою обрано сучасні загальні та спеціальні методи наукового дослідження.

Метою дослідження дисертант вбачає розкриття теоретичних засад та сутності адміністративно-правових норм з питань реагування на правопорушення та події працівниками поліції при забезпечення публічної безпеки та порядку, окреслити проблематику та надати пропозиції щодо шляхів удосконалення їх нормативного регулювання у вітчизняному законодавстві.

Для досягнення поставленої мети дисертантом були правильно сформульовані та послідовно вирішені **завдання**, а саме: 1) З'ясувати специфіку системи оперативного реагування поліції на правопорушення та події в контексті забезпечення публічної безпеки та порядку. 2) Проаналізувати еволюцію правового регулювання системи реагування на правопорушення та події правоохоронними органами. 3) Дослідити основні функції підрозділів УОАЗОР та УПД Національної поліції України як ключових суб'єктів, що забезпечують встановлений порядок оперативного реагування на правопорушення та події. 4) Визначити основні принципи централізації та диспетчеризації оперативного управління усіма видами нарядів як основного механізму функціональної розбудови системи оперативного реагування на правопорушення та події. 5) Оцінити сучасний стан та проблематику застосування поліцейськими інформаційних систем, камер відеоспостереження та мобільних додатків під час оперативного реагування на правопорушення та події. 6) Окреслити особливості юридичної відповідальності поліцейських за порушення встановленого порядку оперативного реагування на правопорушення та події. 7) Дослідити правові засади та основні методи взаємодії Національної поліції України з іншими правоохоронними органами, органами місцевого самоврядування та

громадськістю під час оперативного реагування на правопорушення та події. 8) Проаналізувати міжнародний досвід реагування поліцейських на правопорушення та події при забезпеченні публічної безпеки та порядку та оцінити можливості його імплементації у сучасну правову систему. 9) Обґрунтувати пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення адміністративно-правового механізму системи оперативного реагування на правопорушення та події при забезпеченні публічної безпеки та порядку Національною поліцією України.

Об'єкт та предмет дисертантом визначені правильно та співвідносяться з метою і завданнями дослідження, про що свідчить подана робота.

Методологічною основою дисертації є сукупність сучасних загальних та спеціальних методів і прийомів наукового пізнання. Їх застосування зумовлено системним підходом, що надає можливість досліджувати порушені питання в єдності їх соціального змісту та юридичної форми. Загальнонаукові та конкретно-наукові методи, що були застосовано у процесі пізнання адміністративно-правового регулювання системи реагування на правопорушення та події при забезпеченні публічної безпеки та порядку Національною поліцією України, дали змогу Беспаленкову Р.О. логічно і системно побудувати дослідження та структурувати висновки і пропозиції щодо вдосконалення системи реагування на правопорушення та події при забезпеченні публічної безпеки та порядку Національною поліцією України.

Позиції, які відстоює автор, ґрунтуються на наявних досягненнях вітчизняної та іноземної правової доктрини, положеннях суміжних дисциплін. Авторські думки, висновки, пропозиції підтверджуються фактами, критичним аналізом чинного законодавства, вже висловленими в юридичній літературі позиціями вчених.

За визначеною темою дисертації Р. О. Беспаленков опрацьована достатня кількість джерел (260 найменувань), серед них: монографії, колективні праці, дисертації, автореферати дисертацій, збірники статей, наукові статті, нормативно-правові акти, архівні документи, історичні джерела. При цьому автор не обмежився працями лише з адміністративного права. При розгляді багатьох питань ним була використана філософська, загальнотеоретична та спеціальна література інших галузей права. Дисертант висвітлив позиції як вітчизняних, так і зарубіжних вчених щодо

теоретичних та прикладних проблем вдосконалення адміністративно-правового механізму системи оперативного реагування на правопорушення та події при забезпеченні публічної безпеки та порядку Національною поліцією України, при цьому проаналізував ступінь їх аргументованості, надав свої доводи щодо підтримки чи спростування окремих поглядів інших авторів.

Підгрунтя авторського підходу до обґрунтування неефективності адміністративно-правового регулювання системи реагування на правопорушення та події при забезпеченні публічної безпеки та порядку Національною поліцією України є вагома емпірична база дослідження. Так, правильно і в достатній мірі здобувач оперує емпіричними даними, яку становлять відомості, що містяться на офіційних електронних веб-сайтах суб'єктів публічної адміністрації України, а також політико-правова публіцистика, довідкові видання та статистичні матеріали. Значний обсяг застосування та підтвердження результатів дослідження емпіричними даними заслуговують на позитивну оцінку як сильну сторону наукового дослідження.

Сформульовані наукові положення, висновки і рекомендації є достовірними, тобто такими, що відповідають реальній дійсності. Дисертант продемонстрував коректність при використанні фундаментальних наук у вирішенні прикладних проблем.

Науковий апарат рецензованої дисертації є достатньо високий, матеріал викладений чітко, доступно та юридично грамотно.

Ознайомившись із положеннями, висновками та рекомендаціями, які репрезентують наукову новизну дослідження засвідчую, що вони є об'єктивно необхідними і вирішують актуальне наукове завдання у сфері адміністративно-правового регулювання системи реагування на правопорушення та події при забезпеченні публічної безпеки та порядку Національною поліцією України. Запропоновані новації достатньо обґрунтовані автором.

Найбільш істотними результатами дослідження, що відображають його новизну і визначають внесок автора у розроблення зазначеної проблематики, є, зокрема, такі положення, висновки та пропозиції: *вперше*: обґрунтовано необхідність розробки Стратегії застосування інформаційно-комунікаційних

технологій для реагування на правопорушення та забезпечення публічної безпеки і порядку у системі Міністерства внутрішніх справ України; теоретично обґрунтовано доцільність впровадження пілотного проєкту «Зворотній зв'язок», який передбачає висловлення подяки поліцейськими громадянам за надання інформації про можливі злочини чи адміністративні правопорушення. Запропоновано зміни до програмного забезпечення інформаційно-комунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України» для автоматичного надсилання подяк; констатовано, що скорочення часу оперативного реагування на повідомлення громадян про правопорушення та події відбулося завдяки оптимізації відповідних відомостей у системі «Інформаційний портал Національної поліції України» та впровадженню програмного забезпечення LIS-M; запропоновано автоматичне перевантаження планшетних пристроїв нарядів поліції та визначення місцевостей з нестійким зв'язком для своєчасного направлення нарядів поліції на місця подій; розроблено концептуальний підхід до законодавчого урегулювання порядку реагування на правопорушення при забезпеченні публічної безпеки та порядку, включаючи пропозиції щодо змін до Закону України «Про електронні комунікації» та Закону України «Про охоронну діяльність»; аргументовано необхідність інтеграції інформаційних ресурсів Моторного (транспортного) страхового бюро України до системи «Інформаційний портал Національної поліції України» для автоматичного надсилання адміністративних протоколів правопорушникам. Дисертантом удосконалено змістовне тлумачення понять «поліція», «поліцейська діяльність», «оперативне реагування», «взаємодія у сфері правоохоронної діяльності», підходи до систематизації нормативно-правових актів, які регламентують діяльність у контексті досліджуваного, на шість груп: міжнародні норми, основні законодавчі акти України, нормативні акти, які регулюють діяльність НПУ, акти, що опосередковано регулюють службову діяльність НПУ, галузеві та міжгалузеві нормативні акти, тощо; теоретичне положення про класифікацію правовідносин з питань взаємодії чергових та диспетчерських служб Національної поліції України при реагуванні на правопорушення або події на три групи; теоретичні уявлення про те, що взаємодія органів та підрозділів Національної поліції України з органами місцевого

самоврядування здійснюється за допомогою трьох форм – організаційної, інформаційної та контрольної, ефективність застосування яких залежить від системності.

Загальні висновки дисертації є основними результатами дослідження, а також пропозиції щодо нового науково-прикладного завдання, яке аналізує механізми адміністративно-правового регулювання системи реагування на правопорушення та події при забезпеченні публічної безпеки та порядку Національною поліцією України. Автором сформульовано визначення поняття «взаємодія у сфері правоохоронної діяльності». Визначено, що взаємодія під час оперативного реагування на правопорушення та події під час забезпечення публічної безпеки і порядку – це адміністративний комплекс заходів, направлений на підвищення ефективності, координації роботи Національної поліції України з іншими правоохоронними підрозділами, органами виконавчої влади та місцевого самоврядування та громадськістю. Злагожденість, взаємозаміщеність, чітка координація, довіра, налаштованість на взаємодію на засадах партнерства – основа взаємодії між усіма структурними підрозділами у ході забезпечення публічного порядку та безпеки. Одним з дієвих та ефективних принципів при взаємодії поліції та громадянського суспільства є стратегія «Community Policing» (партнерство заради спокою), який побудовано на основі постійної комунікації (спільна відповідальність за безпеку, реагування на місцеві потреби, індивідуальний підхід до вирішення місцевих проблем, попередження правопорушень).

Значущість дисертації для науки та практики. Оцінка дисертаційної роботи Р.О. Беспаленкова, опубліковані ним праці, результати впровадження його теоретичних досягнень дозволяє стверджувати, що приріст наукових знань у даному випадку є очевидним, а внесок у правову науку істотним. У дисертації запропоновано та обґрунтовано ряд нових понять і концептуальних положень, висновків і рекомендацій, що мають науково-теоретичне та практичне значення для пізнання адміністративно-правового регулювання системи реагування на правопорушення та події при забезпеченні публічної безпеки та порядку Національною поліцією України.

Загалом, зміст дисертації, аналіз доктринальних та нормативних положень, сформульовані в роботі теоретичні висновки й практичні рекомендації носять обґрунтований характер, оскільки базуються на дослідженні міждисциплінарного теоретичного матеріалу, а також значної емпіричної бази.

Повнота викладу в опублікованих працях наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Результати дисертаційного дослідження та їх основні положення і висновки викладені автором у дисертаційному дослідженні відображено у 5 наукових публікаціях, серед яких три наукові статті – у виданнях, включених МОН України до переліку наукових фахових видань з юридичних наук, а також 2 тези міжнародних науково-практичних конференцій.

Вивчення дисертації показує ***апробацію*** основних положень дисертації, теоретичних та практичних висновків і рекомендацій, які були оприлюднені та обговорені у виступах дисертанта на: засіданнях кафедри адміністративного і кримінального права Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, а також оприлюднені на міжнародних конференціях, зокрема: XIII Міжнародній науковій конференції студентів, аспірантів та молодих вчених «Сучасний стан і перспективи розвитку держави і права» (м. Дніпро, 2021 р.); Всеукраїнській науково-практичній конференції «Забезпечення принципів поваги, захисту та реалізації прав дитини у цифровому середовищі» (м. Дніпро, 2023 р.).

Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності. За результатами аналізу дисертаційної роботи та публікацій автора порушення академічної доброчесності не виявлено. Всі випадки використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідні джерела, оформлені у належний спосіб. Елементи фальсифікації чи фабрикації тексту в роботі відсутні. Порушення і академічної доброчесності не виявлено.

Віддаючи належне обґрунтованості положень, що відображають наукову новизну одержаних результатів та виносяться Р.О. Беспаленковим на захист, вважаю, що окремі положення дисертації викликають зауваження, які потребують уточнень або додаткової аргументації та необхідність звернути увагу на деякі спірні положення, що дають можливість вступити в дискусію з автором:

1. На стр. 138 дисертації автор зазначає про необхідність обов'язкової ідентифікації особи при придбанні SIM-карток. На нашу думку внесення змін до законодавства щодо обов'язкової ідентифікації особи при придбанні SIM-карток може викликати питання щодо захисту особистих даних громадян та їхньої приватності. Це положення може бути розглянуте як порушення прав людини на анонімність та конфіденційність комунікацій. Введення таких змін може призвести до зниження довіри громадян до правоохоронних органів та держави в цілому, що суперечить основним принципам демократії та захисту прав людини.

2. Дискусійним є питання автоматичного блокування рахунків боржників (стр. 146), адже у разі несплати штрафів може бути сприйняте як надмірно жорсткий захід, який порушує право на справедливий судовий розгляд. Ця пропозиція може створити додаткове навантаження на банківську систему та викликати негативну реакцію громадськості, що може призвести до збільшення кількості скарг та судових позовів проти держави.

3. Вбачається за необхідне почути думку автора про пілотний проєкт "Зворотній зв'язок" з автоматичним надсиланням повідомлень інформаторам, чи не може проєкт викликати сумніви щодо ефективності такого заходу у підвищенні довіри до поліції та заохочення громадськості до співпраці. Запропонована система може бути сприйнята як формальна процедура, яка не забезпечить реальної взаємодії між поліцією та громадськістю. Крім того, може виникнути питання щодо технічних можливостей і ресурсів для впровадження та підтримки цієї системи.

Загалом, висловлені зауваження та побажання не впливають на загальну позитивну оцінку рецензованого дослідження, оскільки більшість із них належить до спірних та дискусійних питань які, як правило, не торкаються основних, концептуальних положень дисертації, або ж мають рекомендаційний характер.

Загальна оцінка кваліфікаційної наукової праці. Науково-теоретичний аналіз основних положень дисертації, висновків та пропозицій, опублікованих праць її автора дає підстави для висновку, що рецензована дисертація є завершеною, логічною, структурованою кваліфікаційною науковою працею; самостійно виконаним дослідженням, що ґрунтується на визнаній методології; виконана у повній

відповідності вимог для такої категорії наукових робіт та має вагоме теоретичне та прикладне значення, вирішує нове наукове завдання і заслуговує позитивної оцінки та відповідає спеціальності 081 Право.

ВИСНОВОК

Дисертація «**Адміністративно-правове регулювання системи реагування на правопорушення та події при забезпеченні публічної безпеки та порядку Національною поліцією України**» відповідає вимогам, передбаченим Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44, а її автор – **Беспаленков Руслан Олександрович** заслуговує на присудження за результатами публічного захисту ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право».

Рецензент:

Професор кафедри адміністративного і кримінального права
юридичного факультету Дніпровського
національного університету
імені Олеся Гончара
доктор юридичних наук, професор

Олександр САЧКО

Підпис д.ю.н, професора Сачка О.В.

«ЗАСВІДЧУЮ»

Проректор з наукової роботи Дніпровського
національного університету
імені Олеся Гончара

«30» 07 2024 р.

Олег МАРЕНКОВ